

שבתות השובבים

באר היטיב תרפ"ה: יש נהגין בשנה מעוברת לקבוע תענית בכל יום ה' בפר' שבבים ת"ת. וכתב האר"י ז"ל שימים אלו מסוגלים לתקן עוון קרי יותר מכל השנה להמתענים בהם.

אוה"ק ח"ג: רצד תקון היסוד והצומות המבט המוסרי העליון, הנובע מההכרה האלהית העליונה, קובע את עיקר חותמו על יחס הרצון למגמה המינית, שהוא הצד הנצחי הבלתי סופי, שהוא כמוס במהותו של אדם. אין בזה ספק, שבאוצר נקודה זו כל החמודות העליונות נגזרות, וכל התיאוריה רבת הערך, הסובבת לתקן יסוד קודש זה, להפנות את הנטייה המינית וענפיה ביסודה למגמת הקדושה של החיים, הרי היא הפינה היסודית בכל ערכי המוסר, המבססים את העולם האנושי, הפנימי והחיצוני.

ימים יבאו והתרבות הכללית תביט בהערצה נשגבה על הוד אלוה, הפרוש בתוך המחשבות, הנראות כחשכות לעומדים בגסות הנטייה ובשובבות הדעת מחוץ למחנה ישראל, המקושרות בתיקוני היסוד, **וכל דברי הצומות וזעקתם, אשר לשובבים, שבמוסר הרזי.** אור זרוע לצדיק ולישרי לב שמחה.

שמות רבה פרשה א: ד"א וירא בסבלותם ראה שאין להם מנוחה הלך ואמר לפרעה מי שיש לו עבד אם אינו נח יום אחד בשבוע הוא מת, ואלו עבדיך אם אין אתה מניח להם יום אחד בשבוע הם מתים, אמר לו לך ועשה להן כמו שתאמר, הלך משה ותקן להם את יום השבת לנוח.

שמות רבה פרשה ה: לא תוסיפון לתת תבן לעם ואת מתכונת הלבנים, מכאן אתה למד שחשבון היה על כל אחד ואחד כמה לבנים יעשו ביום, ולכך העביד בהן בתחלה בפה רך, כדי שיעשו הלבנים בכל כחם ולראות כל יכולת שלהם ולפי מספר שעשו ביום הראשון גזרו עליהם לעשות כל הימים, כי נרפים הם, אמר רשב"י התחיל מחרק עליהם שיניו ואומר נרפים אתם לשון טינוף הוא, ישתחקו עצמותיו קדושים הם, על כן הם צועקים לאמר וגו' תכבד העבודה על האנשים, מלמד שהיו בידם מגילות שהיו משתעשעין בהם משבת לשבת לומר שהקדוש ב"ה גואלן, לפי שהיו נוהגין בשבת, אמר להן פרעה תכבד העבודה על האנשים ויעשו בה ואל יעשו וגו', אל יהו משתעשעין ואל יהו נפישין ביום השבת.

רש"י שמות ה.ט ואל יעשו בדברי שקר - ואל יהגו וידברו תמיד בדברי רוח לאמר נלכה נזבחה.

מדרש תנחומא פרשת בראשית סימן ג. כבוד שבת עדיף מאלף תעניות.

שמ"ש שמות תרע"א: במד"ר (פ' א') רבנן פתחין להאי קרא מהכא בה' בגדו כי בנים זרים ילדו עתה יאכלם חודש את חלקיהם, ללמדך כשמת יוסף הפרו ברית מילה אמרו נהי' כמצריים, מכאן אתה למד שמשא מלך ביציאתן מצרים, וכיון שעשו כן הפך הקב"ה האהבה שהיו המצרים אוהבין אותן לשנאה שנאמר הפך לבם לשנא עמו להתנכל בעבדיו, לקיים מה שנאמר עתה יאכלם חודש את חלקיהם, עכ"ל. נראה פירוש הדברים לפי מה ששמעתי מכ"ק אאמו"ר זצוקלה"ה הכ"מ פירוש דברי המד"ר אסתר בימים ההם כשבת וגו' אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה רבש"ע ביהמ"ק חרב ורשע זה יושב ועושה מרזיחין, אמר להם תנו ימים כנגד ימים הה"ד בימים ההמה ראייתו ביהודה דורכים גתות בשבת וגו', היינו דשבת הוא מנוחה ועונג ומחמת חילול השבתות לקחו או"ה המנוחה והעונג מישראל, עכתדה"ק. ולפי"ז יובנו דברי המדרש הנ"ל כי מדרגת יוסף היא חי כידוע, ואם אדם עושה העבודה בחיות באה מזה התחדשות ובכל עת מחליפין כה בעבודה, וכל זמן שיוסף חי היתה מדרגתו פועלת אצל כל אחד מישראל שתהי' העבודה בחיות ושלא תהי' בבחי' מצות אנשים מלומדה, וכל חיות העבודה באה מכה שמירת הברית, וז"ש המדרש וכיון שמת יוסף והפרו ברית מילה ופגמו בזה וניטל כח החיות וההתחדשות מישראל לקחוהו או"ה. וז"ש יאכלם חודש את חלקיהם, דזה שהתגברו בכח גדול ובחיות על ישראל הוא מחמת שישאל הפרו ברית מילה ושוב ניטל מהם כח החיות וההתחדשות בעבודה ולקחוהו המצרים ולכך יכלו הם לשלוט כ"כ על ישראל, וז"ש ויקם מלך חדש שנתחדשו גזרותיו, וזה עתה יאכלם חודש את חלקיהם היינו ענין החידוש שהוא חלק ישראל. וז"ש חז"ל יצרו של אדם מתחדש עליו בכל יום, ולכאורה אינו מובן דיצה"ר נקרא מלך זקן וכסיל, ומה שייכת ההתחדשות אליו, אך הוא כנ"ל שע"י שאדם פוגם בשמירת הברית ובמדת החיות, עי"ז נמצאת אצל יצה"ר התחדשות. וז"ש בגלות תחת אשר לא עבדת את ה"א בשמחה ובטוב לבב מרוב כל, דמלת תחת אין פירושה טעם על הגלות, דעל הגלות יש טעמים רבים, אך הפירוש הוא באיזה כחות מתגברין או"ה על ישראל, עי"ז אמר הכתוב תחת וגו' בשמחה, ובכך יכולים הם להתגבר כי הם נוטלין החיות והשמחה.

ובזה יובנו דברי המדרש הבאים מצרימה וכי היום באים והלא ימים רבים היו להם שבאו למצרים אלא כל זמן שיוסף חי קיים לא היה להם משוי של מצרים מת יוסף נתנו עליהם משוי, לפיכך כתיב הבאים כאילו אותו יום נכנסו למצרים, ע"כ. והיינו דמלת הבאים משמשת לשון הוה שהרי הוא מלרע, וכמו שפירש"י. וזה שהוקשה למדרש והלא כבר באו וא"כ למה כתיב לשון הוה ולא לשון עבר, ועי"ז מתרץ דהנה הרמב"ן כתב דכולם ידעו הגלות, ובודאי כל אחד כשירד למצרים התקשר בקשר חזק ואמיץ בכל כחו שלא יפול שם בפח ולא יתגשם ח"ו, ובטבע האדם דאף אם הוא תחת פחד היותר גדול אם הדבר נעשה מורגל אצלו הרגל נעשה טבע, וא"כ אין העבודה כ"כ בחיות גדולה כמו שהיתה. וז"ש המדרש כ"ז שיוסף חי וגו' דיוסף הכניס בהם חיות והתחדשות לעבוד את העבודה בחיות וכאילו היום באו לגלות, שאז קודם שהאדם מורגל בזה ומתקשר בקשר חזק ואמיץ כנ"ל, וא"כ ממילא לא הי' להם משוי של מצרים כ"ז שיוסף חי, מחמת האי טעמא גופא כיון שכל זמן שיוסף חי היתה עבודתם בחיות והתחדשות, א"כ לא הי' להם כח למצריים להתגבר עליהם. וזה שמסיים המדרש לפיכך כתיב הבאים כאילו אותו יום נכנסו למצרים, ואין הפירוש אותו יום שמת בו יוסף רק הפירוש כל יום ויום שיוסף חי' חי אצל ישראל כאילו אותו יום באו שמה והיו עושים עבודת השי"ת בחיות. וכענין הזה הוא שבת. כי שבת היא גאולה כאמרם ז"ל אלמלי משמרים ישראל שתי שבתות כהלכתן מיד נגאלין. והטעם יש לומר כנ"ל דכל הגלות היא מה שלקחו או"ה את החיות, ובשבת שב כל אחד לשרשו ששם מקור החיות, ובכך משיג כל אחד ממקור החיות נשמה יתירה, ועי"ז מחליף כח עבודת השי"ת שתהי' בחיות, וכשזה קם זה נופל, ועי"ז שישאל משיגין חיות ומחליפין כח בעבודה, זה הכח מוציא אותם מן הגלות.